

PILSUDSKI ODKLONIL IZVOLITEV

Maršal Pilsudski, ki je bil izvoljen predsednikom, je odklonil čast radi ustavnih omejitev ter priporočil izvolitev drugega. — Novi predsednik je profesor Ignac Moscicki.

VARŠAVA, Poljska, 1. junija. — Maršal Jozef Pilsudski je bil izvoljen predsednikom poljske republike v Sejmu, ki obstaja iz senata in poslanske zbornice, a je na dramatičen način odklonil čast radi omejitev, katere naklada sedanja ustava najvišjemu izvrševalnemu uradniku.

Vsled tega je odredil poslujoči predsednik Rataj novo volitev, ki se bo vršila danes jutraj. Včeraj zvečer je bilo opaziti znake nemira vsprico možnosti, da vprizori Pilsudski nadaljni državni preobrat z razpustom parlamenta v slučaju, da bi ne bil izvoljen eden dveh kandidatov, katera je predlagal. Ta dva kandidata sta dr. Zoziechowski, profesor modroslovja na vseučilišču v Vilni, in profesor Ignac Moscicki, z lvovskega vseučilišča.

Na velikem trgu pred parlamentom so vprizorili velikansko demonstracijo v upanju, da Pilsudski izpremeni svoj sklep.

Senat in poslanska zbornica sta se skupno zbrala ter izvolila Pilsudskega pri prvem glasovanju s 292 glasov proti 193, ki so bili oddani za grofa Bininskija, gubernerja Poznanja, katerega je nominirala desnica in ki je bil edini protikandidat. Eno in šestdeset članov Sejma se je vzdržalo glasovanja.

Pilsudski, ki je bil poljski predsednik leta 1921, je izjavil, da ne more sprejeti časti radi omejitev, katere naklada vrhovnemu uradniku sedanja ustava. Povdarjal je, da manjka predsedniku varstva pred parlamentom, katerega ne more razpustiti na temelju ustave niti v slučaju nujne potrebe.

Obvestilo poslujočega predsednika Rataja, da noče Pilsudski sprejeti izvolitve, je povzročilo senzacijo v zbornici ter veliko razburjenje med prebivalstvom. Ministrski predsednik Bartel je povedal Pilsudskemu, da ne more jamčiti za to, kar bo storil narod v svojem razočaranju, a maršal je baje odgovoril:

— Prepustite to meni. Jaz bom opravil vso stvar.

Odklonilno obvestilo Pilsudskega se je glasilo: — Zahvaljujem se narodni skupščini. Že drugič v svojem življenju sem imel priliko, da legaliziram svoje delo, ki pa je bilo žalibog v prvem slučaju po zdravljenju z opozicijo. Spominjam se dobro tragične osebe umorjenega predsednika Narutowicza, katerega nisem mogel obvarovati pred kruto usodo.

— Spominjam se tudi živahno brutalnega napada na moje otroke. Ne morem živeti brez direktnega aktivnega dela, a ustava me ovira v takem delu. Tudi bi bil prisiljen izrabiti svoje srce ter uničiti svoj značaj. Drugačen tip moza je potreben za predsednika.

— Prosim odpustčanja, ker sem povzročil svojim pristašem razočaranje. Moja vest, katero sem vprašal tisočkrat za svet v zadnjih dneh, mi ne dovoljuje sprejema. Upam, da bodo nove volitve srečne.

VARŠAVA, Poljska, 1. junija. — Profesor Ignac Moscicki je novi predsednik poljske republike. Danes je bil izvoljen, da postane naslednik Wojciechowskija, ki je odstopil, kot je vprizoril maršal Pilsudski državni preobrat.

Izvolitev Moscickega je bila završena danes tekom drugega glasovanja. Profesor Moscicki je dobil 281 glasov, grof Bininski pa dvesto. Tretji kandidat je bil socialista Marek. 63 volilnih listkov ni sploh nosilo nobenega imena. Sedem parlamentarcev je bilo odsotnih, iz česar je razvidno, da je bilo po ustavi potrebno 274 glasov za izvolitev predsednika.

Senator Borah voditelj suhačev.

Senatorja Boraha p ozdravljajo kot voditelja suhačev pri volitvah leta 1928. — Antisalonski plačanec Poland, je slavil napad senatorja iz Idaho na splošno ljudsko glasovanje v New Yorku glede prohibicije.

Senator William Borah, ki je ostro obsodil ljudski referendum glede prohibicije v državi New York, se je postavil s tem na čelo suhaških sil dežele in vsled tega je vrjetno, da bo izvoljen prvobitnim voditeljem za prohibicijo tekom predsedniške kampanje leta 1928, soglasno z uradniki Antisalonke lige.

Suhaški voditelji so izjavili včeraj, da zro z zadovoljstvom na obsodbo neyorkške referenda, kateri je dal izraza senator iz Idaho na generalnem zborovanju presbiterijanske cerkve v Baltimore.

Orville Poland, plačanec Antisalonke lige, je rekel, da bo senator najbrž povabljen, naj govori v New Yorku glede referenda. Senator sicer ne bo mogel logično nasprotovati izvedenju takega ljudskega glasovanja, katero sta sprejela državna zakonodajna in gubernerska skupščina, toda po mnenju Antisalonke lige bo prepričal narod o brezuspešnosti takega glasovanja.

Gubernerski Smith, ki se je mudil v hotelu Baltimore, ni hotel ničesar izjaviti, glede gotora senatorja Boraha. Prijatelji gubernerja pa so rekli, da je senator popolnoma upravičen do svojega lastnega mnenja.

Pripombe senatorja, ki so najbolj zanimale gubernerja, so bile naslednje:

— Vrgel bi v koš referendum, ki predlaga boj proti ustavi.

— Če pomenja ta predlog sploh kaj, pomenja, da naj vsaka država sama določi, kako naj razlaga ustavo . . . Ti referendi so kamuflača, s pomočjo katere skušajo biti uspešni kandidati za kongres in senat.

SVARILONA NASLOV EVROP. NARODOV.

WASHINGTON, D. C., 1. jun. V svojem govoru ob priliki Spominskega dne je predsednik Coolidge direktno posvaril evropske narode, da morajo uveljaviti nadaljna razoroževanja in da pri tem lahko računajo na pomoč Zdr. držav.

Trdil je nadalje, da so Združene države v veliki meri prispevale k temu, da se je odpravilo gospodarske vzroke vojne. S tem je mislil seveda, da so dovolile Združene države lahke plačilne pogoje svojim dolžnikom.

Predsednik pa nima najbrž niti najmanjšega pojma o tem, da obvladuje ameriški kapital s svojjo gospodarsko premočjo evropske narode v vedno večji meri. Govoril tudi ni o tem, kako hočejo Združene države ali prednjačiti ali pa slediti drugim narodom v zadevi razoroževanja.

Bik usmrtil farmerja.

JAMESTOWN, N. Y., 1. jun. — Na farmi 75-letnega Chas. Darlinga je zdivjal bik. Ko ga je hotel farmer ukrotiti, ga je nabodel na roge, ga vrgel na zemljo ter ga do smrti potepal.

Otvorjenje rastave v Philadelphiji.

125,000 je takoj prvi dan obiskovalo svetovno razstavo v Phila. — Razstava, vprizorjena v proslavo 150 letnice, je bila otvorenja z velikim sijajem.

PHILADELPHIA, Pa., 1. jun. To mesto je prevzelo danes vlogo gostitelja vsega sveta, ko je bila otvorena Sesqui-Centennial razstava, ki je določena na šest mesecev. Določen je program, ki bo privabil nebroj obiskovalcev iz Amerike in tujih dežel.

Vrata razstave so bila otvorena včeraj, potem ko se je završilo v ruestnem štadiju slavlje, katerega so se udeležili zastopniki mesta, države in zvezne vlade, obnem s številnimi gosti in drugih dežel. V govorih so proslavljali razstavo ter izražali upanje, da bodo našle Združene države v svoji neodvisnosti trajen mir in blagostanje.

Otvorilne slovesnosti na razstavnem prostoru so se završile pod vodstvom župana.

Pred nekako desetimi leti se je pojavila med odličnimi prebivalci Philadelphije misel, da prirede ob priliki 150. obletnice proglašanja neovisnosti razstavo, a pojavile so se težkote, ki so se zdele številnim nepremagljive.

V preteklem letu pa so se resno pričeli pečati s pripravami za razstavo in dne 20. februarja tekočega leta so se pričela prva dela.

Pet otrok in troje odraslih zgorelo.

Pri strašnem požaru, ki je divjal v Brooklynu, je zgorelo pet otrok in troje odraslih.

Policijski maršal Thomas Brophy ter policijski Camarsie policijska postaja je pričela včeraj preiskovati vzroke požara na Rockaway Avenue v Brooklynu, ki je zahteval osem človeških žrtv. Seznam mrtvih je:

Mrs. Ana Hughes, stara 45 let. Njeni otroci: Osemnajst let stari Thomas, 11 let stari William, pet let stara dvojčka Duffy in Buttsy in 1 mesec stara hčerka Ana.

Frank Hoelzer, star 50 let. Mrs. Karolina Smith, stara 71 let, sestra Hoelzerja.

Thomas Hughes, mož prvo omenjene ženske in oče sedmih otrok, kojih pet je našlo smrt v ognju, je bil močno opečen in razventega ranjen, ko je skočil skozi okno svojega stanovanja v drugem nadstropju. Nahaja se v bolnišnici, kjer izjavljajo zdravniki, da bo okreval.

Policijski kapitan Wyne s Camarsie postaje je izjavil, da dosega še ni bilo mogoče ugotoviti vzroka požara.

Štiri leta star morilec.

PROVO, Utah, 1. junija. — Štiri leta stari James Brand, ki je duševno bolan, je napadel svojega tri leta starega brata Williama v pondeljek s sekiro ter ubil otroka, še predno so mogli posegati starši.

Oče otrok je izjavil, da se je James v zadnjem času čudno obnašal ter priznal, da je ob neki priliki zapretel svojemu sinu, da mu bo odrezal glavo, v upanju, bo ta pretrpela oblika kazni prestrašila otroka.

Domneva se, da je James raz-

Potop velikega rečnega parnika.

Parnik "Washington Irving" je kolidiriral s petrolejsko ladjo ter se potopil. — Vsi potniki so bili rešeni. — Parnik je bil na poti v Albany.

Parnik "Washington Irving" Hudson River Day Line kompanije s 150 potniki in posadko 90 na krovu, je kolidiriral sredi Hudson reke malo po deveti uri včeraj zjutraj z nekim petrolejskim parnikom, katerega je vlekel vlačilni čoln. Parnik je bil tako močno poškodovan, da se je potopil malo pozneje pri pomolu št. 9, Jersey City.

Nobeno poročilo ne javlja, da je bilo izpuščeno kako človeško življenje ali da je bil kdo poškodovan, kar je bila brez dvoma posledica naglice, s katero so prihitele druge ladje na pomoč.

Potniki so se rešili v rešilnih čolnih, katere so spustili na reko kakorhitro je postalo jasno, da se bo ladja potopila. Nekatere so rešili vlačilni čolni ter delavci, zaposleni na pomolu, katerega ravno kar grade.

Novica o nesreči je bila takoj sporočena v Manhattan, in na tice mesta sta takoj odšla dva policijska čolna ter čoln požarne bramb.

Ob času kolizije je bila megla tako gosta, da ni mogel kapitan David Deming, poveljnik parnika, videti imena petrolejskega parnika, s katerim je kolidirala.

Parnik "Washington Irving", največji rečni parnik v tej deželi, je zapustil ob desetih zjutraj newyorkski pomol pri Desbrosses St. Nameraval se je ustaviti na 42. in 125. cestvi, da vzame na krov nadaljne potnike.

V gosti megli je dospel izza pomola in bil je že skoro na sredi reke, ko se je završila eksplozija.

Kapitan Deming je vedel takoj, da je njegova ladja močno poškodovana. Iz strojnega prostora je dobil trenutek pozneje sporočilo, da je pod vodno črto velika luknja in da bo voda kmalu vse preplavila.

Vedel je tudi, da mora vladati med potniki velikansko razburjenje. Takoj je pričel dajati signale za pomoč, ki so znani vsem mornarjem, ter naročil posadki, naj pomiri potnike ter pazi na to, da bodo dobili vsi rešilne pasove.

Ko se je razpršila posadka po krovih, je vladala med potniki velikanska zmeda. Številni moški potniki so se kot blazni borili za rešilne pasove, brez ozira na mornariško postavbo da je treba opremiti v prvi vrsti ženske in otroke.

Najbolj junaško so se izkazali delavci na pomolu, katerega grade v Jersey City. Rešili so nebroj žensk in otrok in eden teh delavcev je odnesel na varno 250 funtov težko žensko, ki je postala histerična ter si ni mogla pomagati.

Vodstvo parobrodne kompanije je izjavilo, da bodo v najkrajšem času dvignili parnik, ga prevedli v suhi dok in popravili.

Kapitan Deming je v službi družbe od leta 1889 naprej ter ni imel dosedaj še nobene nesreče.

Svečan sprejem v Nome.

NOME, Alaska, 1. junija. — Kapitanu Umberto Nobile in štirim Italijanom, ki so bili člani posadke vodilnega zrakoplova Norge, so priredili tukajšnji prebivalci svečan sprejem.

Sem so dospeli iz Tellera, ki leži 75 milj severozapadno od tukaj.

mišljali o tej pretnosti in da je v tem dolgem stanju izvršil umor.

BRIAND IN FISKALNA POLITIKA

Briand bo zahteval glasovanje glede fiskalne politike in zaupnico, ki bo najbrž dobila večino v zbornici. — Finančni minister Peret mora imeti polnomoč. — Radikalni socialisti zahtevajo Painleveja.

PARIZ, Francija, 1. junija. — Ministrski predsednik Briand bo nastopil danes v poslanski zbornici ter zopet zahteval zaupnico, brez ozira na strankarske in druge politične razmisleke, s čemur bo omogočeno vladi nadaljevati svojo "bitko za frank" in svoj program za finančno rehabilitacijo. Vrjetno je, da bo dobil ministrski predsednik večino s tem, da bo definitivno sprejel orijentacijo proti desnici, ki je značila glasovanje tekom zadnjega četrtka.

Skoro ves nacionalni blok, katerega podpirajo finančni in industrijalni interesi dežele, se zavzema za njegovo politiko in čeprav ga bodo zapustili razni njegovi prejšnji pristaši, socialistična skupina ter del radikalnih socialistov, so politični krogi prepričani, da je pripravljen opustiti politiko ravnotežja ter sprejeti mandat od novo stvorjene konservativne koalicije.

Trpko opozicijo proti njegovi politiki je opaziti med pristaši levega krila starega kartela levice, ki vidi končni polom parlamentarne kombinacije, ki je podpirala vlade tekom zadnjih dveh let.

Posamezne točke ugotovila, ki bodo naslovljene tako na narod kot na poslansko zbornico, je sestavil kabinet, ki bo tudi določil, če je Berenger-Mellon dogovor glede francoskega dolga bistven za stabilizacijo franka.

Malo verjetno je, da bi se poslanska zbornica v svojem sedanjem zasedanju lotila izprememb v tem dogovoru, čeprav je zahteval poslanik Berenger neposredno akcijo radi učinka ameriške vere v fiskalno politiko Francije.

Nevarnost tega vprašanja tiči v tem, da otvorjene splošna finančna debata kateri se hoče vlada izogniti za vsako ceno. Kabinet je trden v svojem sklepu, da se mora dati finančnemu ministru Peretu polnomoč, da prosto sodeluje s komisijo izvedencev. Z objavo, da ne bodo uveljavili nikakih novih davkov, da bo vrnjena prostost kapitala in da bo dobil posebne ugodščine, so konservativni elementi v političnem življenju pripravljeni pustiti finančnega ministra pri miru.

Radikalni elementi pa hočejo dobiti jamstva, da ne bodo razpisani nikaki novi davki. Odpor proti ministrskemu predsedniku involvira radikalne socialiste, ki so vprizorili velike napore, da pridobe na svojo stran vojnega ministra Painleveja.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

Jugoslavija:

500 Din. — \$ 9.45	2000 Din. — \$37.00
1000 Din. — \$18.60	5000 Din. — \$92.00

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Pošna hranilnica" v Ljubljani.

Italija in zasedeno ozemlje:

200 Lir — \$ 8.70	500 Lir — \$20.75
300 Lir — \$12.75	1000 Lir — \$40.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštno in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanski kreditni bank v Trstu.

Za pošiljate, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram ni stalna, menja se večkrat in napredkovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roko.

Pošiljate po brzojavnem pismu izvršujemo o najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.—.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK.

Telephone: CORTLANDT 4337.

Napad na francoske straže.

JERUZALEM, Palestina, 1. junija. — V bližini Damaska so napadli vojski močno francosko posadko.

Kot se je izvedelo iz precej zanesljivih virov, sestavljajo vstati novo vojaško divizijo, s katero nameravajo vprizoriti koncentriran napad na Francosce. V bližini Nebka je obkoljena močna francoska posadka.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelje in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

PRISILJEVANJE IN DEPORTIRANJE

Priseljenjski komitej narodne poslanske zbornice je naravnost ganljivo neumorno. Pripravlja namreč predlogo za predlogo ter jih spravlja nato pred plenem zbornice. Vsaka nova predloga pa prekriša predlogo glede nazadnjakega in ljudstvu sovražnega tona, čeprav je to precej težavna naloga.

V sedanjem času gre za novo obliko Holaday predloge, ki naj bi dala zveznemu delavskemu departamentu najbolj obširne polno-moči za deportiranje nezakonskih imigrantov, ki niso naturalizirani. Prva oblika te predloge je bila umaknjena na željo delavskega tajnika Davisa, ki ni bil zadovoljen z določbo glede deportiranja imigrantskih mornarjev. V splošnem pa je to stara predloga z novo zvarjeno omako.

Soglasno z revidirano Holaday predlogo se lahko vsakega nenaturaliziranega priseljence ob vsakem času po njegovem prihodu v to deželo deportira, če je več kot enkrat, torej najmanj dvakrat, izvršil zločin, radi katerega je bil v dveh slučajih obsojen na več kot eno leto ječe. Zločin je moral biti izvršen po uveljavljenju postave in uveljavljenju deportacijskega postopanja ne sme ležati več kot tri leta za odsluženjem druge jetniške kazni. Povsem gotovo je, da se hoče s tem zadeti "zločince", ki se pregreše proti naši posvečeni prohibicijski zakonodaji. Prav tako pa ne more biti niti najmanjšega dvoma, da bo ta določba napotila tujcem sovražne sodnike, da bodo ob vsaki priliki naprtili nedržavljanom višje kazni kot potrebno, da jih napravijo sposobnim za deportacijo.

Ni pa treba, da je nedržavljan dvakrat kaznovan radi kršenja postav, da je podvržen deportacijskemu postopanju. Predloga določa, da je mogoče deportirati tudi vsakega nedržavljan-priseljenca, ki je bil v teku desetih let po svojem prihodu v Združene države obsojen radi kakšnega zločina na več kot eno leto ječe. Če bi se želje prohibicijskih mogotcev, zgrstile ter izpremenile v postav in če bi se osodilo na najmanj eno leto ječe vsakega, ki je bil spoznan krivim nedovoljenega prodajanja alkoholnih pijač, bi se pojavilo deportiranje v masah, ki bi daleko presegalo število letnih priseljencev. Vse to pa še nikakor ne zadostuje nativističnim gospodim. Predloga vsebuje razsvetlobo še izrecno določbo, da je smatrati za deportacijskega kandidata vsakega, ki je bil v prvih desetih letih svojega bivanja v Združenih državah obsojen na skupno osemnajst mesecev ječe. Vsako opravičilo zadostuje, če se je mogoče z njimi iznebiti imigrantskih elementov, ki ne parirajo popolnoma.

Holaday predloga, ki se je pojavila sedaj kot predlog pretežne večine priseljenskega komiteja določa razsvetlobo še izrecno, da je mogoče deportirati tudi vsakega nedržavljan, ki pomaga nezakonskemu priseljencu skrivati se pred oblastmi ter mu nudi zavetišča v svoji hiši ali pri prijateljih.

V tem oziru ni nobene časove omejitve in vsled tega bodo lahko deportirali nenaturaliziranega priseljence tudi trideset ali štiri-deset let po njegovem prihodu v Združene države, če bi storil kakšnem "nezakonskemu" prijateljsko uslugo.

Iz cele predloge je povsem jasno razvidno, da je njen glavni namen iznebiti se "nezakonskih", ne pa zločinskih elementov. Nikakoli skrivnost ni več, da se hoče s tem zadeti napredno misleče delavstvo in to se je pričelo, hvala Bogu, spoznavati tudi v širših masah ameriškega delavstva. Vsa ta zakonodaja se obrača proti unijskim organizatorjem in strokovnim agitatorjem. Skušna se terorizirati priseljence s strašilom deportacije ter jih odvrti od tega, da bi se pridružili ekonomskemu ali političnemu delavskemu gibanju ter bili delavci in njem.

Celokupno ameriško delavsko gibanje ima največji interes na tem, da uniči s protigigancijo nečedno igro ljudskih sovražnikov v kongresu.

Raznoterosti.

Eleganten rabelj.

Poljsko justično ministrstvo je končno imenovalo "državnega rabelja", ki bo odzvel vojakom krvniški posel. Do sedaj so namreč justifikirali zločince vojaški oddelki in to ni bilo vseč častnikom. Javnost se zelo zanima za rabelja, ki je sklenil pogodbo z ministrom v strogi tajnosti. Ime krvnika ostane docela neznan. Podatki o krvniku so ohranjeni v državni pisarni v posebnem zapечатem ovitku, ki ga sme otvoriti le prezident. Znano je samo, da je ta krvnik 30 let star, da ima srednje-velikega obzora in da je rezerv-

ni častnik. Te dni je obesil krvnik svojega prvega zločince na dvorišču ječe v Rzesovu. Izvršil je svoj posel v fraku, cilindru, črni maski in belih rokavicah. Jugoslovanski Mausner ni tako skrivnosten in eleganten.

Trgovci s praški proti nosečnosti.

V Novem Sadu je policija aretiralala te dni trgovskega potnika Hinka Gosauerja, uslužbenega pri zagrebški tvrdki Val. Bukarič, ravno v trenutku, ko je prodajal raznim ženskam v Titelu recepte za praške, ki preprečujejo nosečnost oziroma porode.

MOHAMEDANSKE SVEČANOSTI

Vsako leto pošlje egipčanska vlada v svečani procesiji v mohamedansko sveto mesto Meko dragoceno preprogo, ki je vredna najmanj dva milijona dolarjev. Ob tej priliki raztrgajo prejšnjo preprogo na drobne kosčke, katere razdele med vernike.

Nastop maršala Pilsudskega.

Ze pred vojno je zočel Pilsudski zbirati poljsko mladino. Med vojno je bil organizator poljskih legij, ki so bile prave ustanoviteljice poljske države. V začetku so bile njegove legije razorožene in internirane, on pa zaprt. Po vojni je postal Pilsudski zopet vodja svojih legionarjev in po zmagi Poljske nad sovjeti je bil določen za vrhovnega komandanta poljske armade v slučaju vojne.

To imenovanje pa ni bilo izvedeno, ker Pilsudski ni samo odličen vojskovodja in vojaški organizator, temveč tudi odličen socijalist in neizprosen nasprotnik poljskih fašistov. Da je moral odstopiti Korfanti, znani nacionalistični vodja v Gornji Šleziji leta 1918 kot ministrski predsednik je zaslužna Pilsudskega. Od tedaj pa je tudi Pilsudski v najostrejšem boju s konzervativci vseh barv. Vsled tega boja je bil Pilsudski tudi umirovljen, pa čeprav je še vedno določen kot vrhovni vojskovodja Poljske.

Pilsudski je odločen nasprotnik Nemcev, a tudi nič manj odločen nasprotnik zveze z Rusijo. Vsled tega je bil v osem letih poljski oficijelni politik, ki je kolebala sedaj na to, sedaj na drugo stran. Kot socijalist je nadalje zahteval Pilsudski, da se izvede agrarna reforma, ki je bila kmetom leta 1920 tudi v resnici obljubljena, za katero obljubo so pa bili kmetje osleparjeni. Zakaj danes ima 17.000 veleposestnikov na Poljskem 13.2 milijona hektarjev zemlje, 10 milijonov bajtarjev pa tudi samo 15 milijonov hektarjev.

Tudi je bil Pilsudski odločno proti finančni politiki vlade. On je zahteval, da se izvede radikalna davčna reforma in da se obdajo predvsem bogati sloji. Pilsudski je svoje ideje javno in s temperamentom zagovarjal in zato je njegova avtoriteta med delavstvom in kmeti stalno rastla. Pri zadnji krizi so tudi že delavske stranke zahtevale, da sestavi vlado Pilsudski.

Tega pa seveda desničarske stranke nikakor niso hotele dopustiti. Poljski fašisti so pričeli odkrito pripravljati državni udar in prišlo bi sigurno do fašistovske revolucije, da ni fašistov prehitel Pilsudski.

S svojimi zvestimi polki je šel nad Varšavo, ki jo je po hudih bojih osvojil in Varšava je v njegovih rokah. Tudi v drugih mestih se krepki poziciji Pilsudskega. Ni pa še mogoče reči, kako konča veliki boj, ki ga je Pilsudski pričel. Na njegovi strani je bivša Rusko-Poljska, vzhodna Galicija, poljske manjšine, delavci in bivši legijonarji.

Proti njemu pa so vsi veleposestniki, vse desničarske stranke, zapadna Galicija in Poznanjska. Na Poznanjskem tudi že zbira general Haller čete proti Pilsudske-mu. Med generali nima Pilsudski posebne opore, pač pa med slobo-

plaćanimi nižjimi oficirji in mošt-vom.

Vsi naporj predsednika republike Vojciechowskega, da pride do sporazuma s Pilsudskim, so bili zaman in Pilsudski zahteva brez-pogojno, da vlada Witosa odstoji.

Boj je razvit na vsej fronti in če se posreči železniški štrajk, s katerim hočejo delavci preprečiti transport vladnih čet, potem je stabilše Pilsudskega znatno olajšano. Ni pa izključeno, da pride tudi do ostre državljanske vojne, ki bi še pomnožila težave mlade Poljske.

KONEC SVETA

Pri prezidavi samostan. knjiž-nice očetov kapucinov v Cauloniji v južni Italiji, so našli letos rokopiis iz leta 1763, v katerem napoveduje neznan frater vse svetovne dogodke do leta 2000. Rokopis je točno napovedal francosko revolucijo, padec francoske monarhije leta 1830, italijanske potrese leta 1841, neapolitanske nemire leta 1848, poljsko revolucijo leta 1863 in končno svetovno vojno: to vojno za leto 1913. Tu se je zmotil neznan pretek samostana za eno leto. Leta 1926 bodo potre-šni, povodnji in "tri solne na ne-vu". Leta 1960 bo morje vzele Sicilijo, ogenj pa Napoli. 10 let pozneje bo hosta žrtvica potresa še Francoska in Španja. Leta 1990 bo 600dnevni solnčni mrk, leta 2000 pa konec sveta. Nemara ga bo doživel še kak sedanjí dojen-ček v visoki starosti 75 let.

Takojšnji čokoladno-mlečni mešanec doma.

Ni vam treba hoditi v lakarna ali kam drugam po hladilni mlečni mešanec. Napravite ga doma z Wilbur Instant Cocoa Cubes. Zdrobite kocko v kozarec, pridenite mlačno mleko, pre-tresite v shakerju, potem pa pijte. Tako dobro ob vročih dneh. Vprašajte grocerja za Wilbur Instant Cocoa Cubes.

—Adt.

SMRT RUSKEGA POLITIKA

V okolici Londona je umrl u-gleden ruski javni delavec, bivši predsednik severne vlade v Arh-angelsku Nikolaj Vasiljevič Čajkovski. Pokojnik je bil star 76 let in je zadnji čas težko bolehal.

S smrtjo Čajkovskega je zaključena ena najznačilnejših dob ruske politične zgodovine. — Čajkovski se je rodil v Vjatki leta 1850. Kot dijak kemije je v Petrogradu deloval pri najuglednejših kemikih Mendeljevu, Mišutkinu in Butlerju. Na duševni razvoj Čajkovskega je imel odločilen vpliv tudi študij angleških ekono-mov zlasti Spenceerja in Comtea.

Star 19 let je že ustanovil svoj dijaški krožek, s katerim je polo-žil temelj novemu ruskemu pokre-tu, nazvanem "narodničevstvo".

Ruska dijaška omladina je začela nato po vaseh in mestih usta-navljal razna kulturna društva, ki so vzgajala musko ljudstvo. — Čajkovskega društva so se hitro razširila po vsej Rusiji. Vlada se je pričela končno zanimati za delovanje teh društev. Pričele so se številne aretacije in politični procesi. Kulturna borba za svobodo se je spremenila v politično borbo in "kružek Čajkovcev" se je po-lagoma pretvoril v revolucionarno - teroristično stranko. Čajkovski je skušal svoje pristaše pre-govoriti, da vztrajajo pri svojih kulturnih ciljih, toda končno so zmagale aktivistične tendence. — Čajkovski sam je bil primoran za-ručiti krožek. Revolucija leta 1917 je privedla Čajkovskega v tabor nasprotnikov boljševizma. V Ufi je bil izvoljen za člana vse-ruskega direktorija in je končno postal predsednik severne vlade na arhangelski fronti. Pozneje je postal član južno - ruske vlade na Krimu. Ko so boljševiki končno uničili belo armado, je Čajkovski odpotoval v Pariz, odkoder je or-ganiziral protiboljševiško prepa-gando.

se je pripetila v Novem Sadu. Preizkušavali so pet novih avijonov tipa Brigge, ki je uveden v francoski in jug. armadi ter prizan kot izhoren fabrikat. Ob desetih do poldne se je dvignil avijon Brigge XIX v višino približno 700 metrov teh iz horizontalnega leta nenadoma treščil na tla. Avijon se je popolnoma razbil, pod raz-valinami pa sta bila mrtva in grozno razmesarjena poročnik Milan Braković, rodom iz Petrinje in mehanik Anton Briske iz Del-nje v Gornjem kotaru.

Vojaška komisija je ugotovila, da se je iz aluminija sestavljeno krilo v zraku prelomilo in tako povzročilo smrtni padec iz višine.

Smrtna avtomobilska nesreča.

Določen je bil dan za poslušno vožnjo na progi Samobor-Plešivica-Jaska-Sv. Nedelja-Samobor. Ze na prvi vožnji, katere se je udeležilo šest avtomobilov in osem motorjev se je pripetila težka nesreča. Na odprti in ravni cesti se je avto "Buick" katerega je upravljal Šofer Lončarič, s sopotnikom Kokotovičem prevrnil v cestni jarek ter pokopal pod seboj Kokotoviča, ki je ostal na mestu mrtev, dočim si je Šofer zlomil desno roko.

Po izjavi ranjenega šoferja je prišlo do nesreče na čuden način. Kokotovič je na ravni cesti ne-nedoma skočil k šoferju, in ga po-grabil za roko tako, da je ta obrnil volan proti jarku. V trenutku se je avto prevrnil v jarek in Kokotovič je obležal mrtev. Zakaj je Kokotovič to storil, ni znano. Šofer je mnenja, da mu je po-stalo slabo. Bombelles je vzel mr-tvega Kokotoviča in ranjenega šoferja v svoj avto ter ju prepa-ljal v Samobor.

Iz Jugoslavije.

Država osleparjena za 3.500.000 dinarjev.

Geografsko "Vreme" z dne 13. maja objavlja o velikih malverzacijah bivšega upravitelja lepo-glavske kaznilnice, dr. Šabana, o katerih smo deloma že poročali, sšereče senzacionalne podrobnosti. Na posestvu kaznilnice je bil ugotovljen ogromen primanjkljaj preko 700.000 Din. Dr. Šaban je skupno z ekonomom Markovičem omoval načrt, kako bi boljše "za-radila". Izdatke za oves, koruzo, seno in slamo sta v knjigah vedno polvojlila, znatne zaloge živil pa najbrže prodala, ker jih ni v skladišču. V skladišču manufakturne-ga blaga so ugotovili primanjkljaj pol milijona dinarjev. Dr. Šaban je izvrševal svoje manipulaci-je že od prvega dne svojega na-stopa in je oškodoval državo do prihoda komisarija Kujiča skupno okoli 3.500.000 Din.

Njegove ponevenbe so bile ordinarne tatvine in je naravnost čudno, da jih toliko časa niso iz-leldili. Napreje je eksploatiral velike komplekse gozdov svoje žene, uporabljajoč pri tem obso-jence kot delovno moč. Plačeval jih je po 4 Din dnevno, moral pa bi jim plačevati po 15 Din, kar-ker je predpisal vsem svojim urad-nikom. Po cinitvi izvedencev je veljaka esploacija preko 300.000 Din. dr. Šaban pa je plačal samo 50.000 Din. Vrh tega je sekal goz-dove kaznilnice v Očuri in Ivan-čici, les prodal, izkupiček v zne-skai 63.000 Din. pa obdržal.

Drugi primer njegovih sleparij je še ordinarnější.

Kupoval je razno blago od kaz-nilnice kakor kak veletrgovce in plačeval neverjetno nizke cene. Ta-ko je plačal za bluze po 1 Din, komad, za čevlje po 5,50, za naj-boljše blago 6 Din. meter. Na ta način je oškodoval državo za več kakor 150 tisoč dinarjev. Jemal je tudi velike množine mleka, ma-sla in vina, vključiti pa tega ni smel nihče. Zavodni je sam doba-vil 4 vagonne seno in slame ter prejel za to 90.000 Din., a v skladišče sta bila pripeljana dva va-gona trave, pomeneane s senom. Svoje slabo vino je spravil v klet kaznilnice, boljše pa odpeljal na svoj dom.

Grozna zrakoplovna nesreča.

se je pripetila v Novem Sadu. Preizkušavali so pet novih avijonov tipa Brigge, ki je uveden v francoski in jug. armadi ter prizan kot izhoren fabrikat. Ob desetih do poldne se je dvignil avijon Brigge XIX v višino približno 700 metrov teh iz horizontalnega leta nenadoma treščil na tla. Avijon se je popolnoma razbil, pod raz-valinami pa sta bila mrtva in grozno razmesarjena poročnik Milan Braković, rodom iz Petrinje in mehanik Anton Briske iz Del-nje v Gornjem kotaru.

Vojaška komisija je ugotovila, da se je iz aluminija sestavljeno krilo v zraku prelomilo in tako povzročilo smrtni padec iz višine.

Smrtna avtomobilska nesreča.

Določen je bil dan za poslušno vožnjo na progi Samobor-Plešivica-Jaska-Sv. Nedelja-Samobor. Ze na prvi vožnji, katere se je udeležilo šest avtomobilov in osem motorjev se je pripetila težka nesreča. Na odprti in ravni cesti se je avto "Buick" katerega je upravljal Šofer Lončarič, s sopotnikom Kokotovičem prevrnil v cestni jarek ter pokopal pod seboj Kokotoviča, ki je ostal na mestu mrtev, dočim si je Šofer zlomil desno roko.

Po izjavi ranjenega šoferja je prišlo do nesreče na čuden način. Kokotovič je na ravni cesti ne-nedoma skočil k šoferju, in ga po-grabil za roko tako, da je ta obrnil volan proti jarku. V trenutku se je avto prevrnil v jarek in Kokotovič je obležal mrtev. Zakaj je Kokotovič to storil, ni znano. Šofer je mnenja, da mu je po-stalo slabo. Bombelles je vzel mr-tvega Kokotoviča in ranjenega šoferja v svoj avto ter ju prepa-ljal v Samobor.

Peter Zgaga

Pred kratkim je šaril po Ame-riki Billy Sunday.

Možak ima za seboj pestro ka-rojero. Bil je basebalski igralec, potujoči komedijant, slednjič se je pa pridigovanja lotil.

Mladi Rockefeller mu je pred par leti postavil v Bronxu tem-pelj, ki je veljal par stotisoč do-larjev.

Billy je tekom dveh mesecev vsak večer priredil zanimivo pred-stavo. Pred oltarjem se je postav-ljal na glavo, bil krog sebe s pest-mi, rotli ljudica ter s tem svojim rotenjem in komedijantstvom po-zival Boga naj kaznuje krivičnega ted nagradi pravice. — ki so, po njegovem mnenju, elinole ameri-ški prohibicionisti.

Ko so se ljudje naveličali tega harlekinstva ter je imel vedno manj poslušalcev, je začel poto-vati križem dežele.

Mladi Rockefeller je dal tem-pelj podreti. Če je denar, s kate-rim ga je zgradil, dobro naložil, ni znano. S svojim činom je pa mi-lionar jasno dokazal, da mu je stokrat več za poneumnevanje ameriškega naroda kot pa za nje-ga izobrazbo.

O Billyju Sundayu ni bilo dalj časa ničesar slišati.

Sedaj se je pa zopet pojavil ter potom časopisja sporočil ameriški javnosti, da ustanavlja suhaško stranko, ki se bo udeležila prihod-njih volitev in da bo on na nje-nem tiketu kondidiral za predsed-nika Združenih držav.

Nič čudnega bi ne bilo, če bi začeli meseca marca leta 1929 razkladati pred Belo hišo sode in zaboje ter jih spravljati v pro-storne kleti.

Od človeka se lahko marsikaj zahteva. Preveč bi bilo pa zahte-vati od suhača Sundayeve sorte, da bi bil dolga štiri leta brez pi-jače.

Švedski prestolonaslednik se mudi s svojo ženo v Združenih drž-avah. Povsod ga s kanoni po-zdravljajo, povsod ga svečano sprejemajo.

Ko leže pozno zvečer ves utru-jen v posteljo, ga morajo navda-jati sladke misli:

O, ne bo še tako hitro konca naše kraljevske slave. Če nas v re-publiki po kraljevsko časte, se ni bati, da bi se nam v monarhijah tla tako hitro omajala.

Dva prijatelja sta jedla kokoš v restavrantu. Kokoš je bila straš-no trda.

— Stavim — je rekel prvi, — da je ta kokoš stara najmanj pet let.

— Na kakšen način pa dolo-čas starost pri kokoši?

— I. no po zobeh.

— Ej, kokoš vendar nima zob.

— Jih pa imam jaz zato.

V Ameriko je dospel princ Louis de Borbon, bratranec španskega kralja. Časnikarski poročevalci so ga vprašali, kaj in kako, on jim pa ni mogel drugega povedati kot naslednje:

— V teh dneh bom izdal po-drobno poročilo, v katerem bom javno ni neizpodbitno dokazal, da bo kakez Viljem najkasneje do Božiča zopet sedel na nemškem prestolu.

Kake drugačne izjave javnost sploh ne more pričakovati od so-dobnih princev.

Člunica splošne Zveze Ženskih Klubov, Mrs. P. C. Harvey, se mu-di v Philadelphiji ter je jako o-gorčena nad sedanjo žensko mo-derno.

Te dni je rekla nekemu časni-karskemu poročevalcu: "Dosedaj nisem bila še nikdar v Atlantic City in lahko mi verja-mete, da me nikdar več ne bo. Na obrežju sem videla stare matere, ki so bile oblečene v nedostojne kopalne obleke. Če bi se moja hči tako oblekla, bi ja na mestu pre-tepla. Pred dvajsetimi leti se je deklcia bala, da bi kdo videl nje-ne členke. Sedaj pa brez strahu razkazujejo meča in kolena".

(Dolge prihodnjici.)

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko žive od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po

4%

Obresti vam prično teči že od prvega maja naprej.

Car, samodržec vseh Rusov.

(Odlomek iz romana "Rasputin", Lipsko 1925.)

Nekoga solnčnega rosnega jutra je pridržel vlak na peron temnega, okajenega Nikolajevskega kolodvora v Petrogradu. Ne prevelik trop dam v svetlih elegantnih toaletah, s prekrasnimi šopki cvetlic v rokah se je zakadil k mogočnemu, temnomodremu vagonu I. razreda. Ob oknu se je pojavila bledolasta kočulja. Vsi damski obrazi so zafareli: — On je tu!

In ko so maloštevilni potniki tega vagona izstopili, se je prikazal tudi Grigorij, svet, umit, skrbno počesan, skoraj častitljiv. S spoštovanjem so odnašali nosači prekrasne kovčke, taške in temne plete ter se radovalno ozirali po možu v blede lilasti kočulji.

Brez hitrice, pritačevano se smehljaje je stopa lproti peronu in bil takoj obkrožen od pestrega, elegantnega, vonjajočega venca dam. Ena med njimi, zelo polna, še lepa dama bujnih las in živahnih, premetenih oči — bila je Ana Vyrubova, carici zelo blizu — je Grigoriju izročila z ljubeznivim nasmeškom krasen šopek najlepših svojih vrtnic — prinesli so jih bili ob zori z avtom iz Carskega Sela — in je dejala tiho in važno: — Od njenega veličanstva.

Ah, mama, mam, ti me stara razvajaš preveč! — je dejal Grigorij in vzela nežne rože v svoje grčave roke. — No, kako jim je? — Vsi zdravi? Čemu me kličejo? Kako je z dečkom?

— Vsi so zdravi, hvala Bogu, tudi carjevič je zdrav, toda... Njeno veličanstvo je vedno v takih skrbih, ako ni vas tukaj. — je rekla Vyrubova. — In tudi vsi mi.

Smehljaje je Grigorij s pogledi otipaval skoraj plažeče spoštljivo, očarano se smehljajoče obraze dam in sprejemal njihove šopke ter se šalil z njimi v svojem si-birskem narečju. Njegove roke so bile zdaj polne dehtečega cvetja, nad njim njegovo sivo prsteno obličje s težkimi vekami in zagonetnim smehom, Grigorij se je oziral v zadregi.

Ah, saj tega nisem vajen, — je dejal. — Hvala vam vsem. — Samo — rešite me starega — bodite tako dobri! Saj se ljudje ozirajo.

Zares so se ustavljali ljudje, strmeli in kakor hipnotizirani ogledovali čudno družbo.

V trenutku so ga urne damse roke oprostile dehtečega breme-na.

Krasen avto je tiho pridržel. Grigorij je pokimal damam in se Vyrubovo vsedel v voz. Tiho hropeč je drčal avto k Njevskemu.

— Za božjo voljo peljiva se najprej k nji. Saj gine od nestrpnosti in skrbi. Tmpti! Kadar jo pogledam, moram jokati.

— Mar nisi rekla, da je otrok zdrav?

— Da, kaj je, bolj ali manj, kakor vedno, — je odgovorila Vyrubova. — Toda take skrbi ima zanj. Ah, kako je nesrečna!

— No, dobro, peljiva se torej naravnost v Carskoje.

In silni voz je letel kot lahka lastavica po cesti v Carskoje Selo.

V strahu in spoštovanju so ga pustile straže skozi vhod, in avto je drčal po baršmistem pesku pred grad. Prihiti so sluge in pokorno pomagali Grigoriju in Vyrubovi iz voza.

— No, le pojdi naprej, pa povej šašenki! Medtem grem — na stran, — je dejal Grigorij.

Vyrubova je lahno zardela in odhitela povešene glave v sobane Aleksandra Fedorovne.

Z nestrpnim "No?" je prihitiela carica, nekaj lepa, zdaj že vela žena velikih bolečnih oči Vyrubovi naproti.

Na mizi je bil Grigoriju na srebrnem tabletu serviran zajtrk. — "Priatelj" se je moral okrepčati takoj, prod njenimi očmi. In on je jedel ter poslušal njeno zmešano govorjenje. Od napetosti in razburjenja so se ji pojavile rdeče lise na licih, in spodtikala se je nad težkimi ruskega jezika, ki ga vzle vsemu naporu še vedno ni obvladala popolnoma.

— Za božjo voljo, čemu si tako neumna, mama? — je dejal Grigorij groho in dobrodušno; ta ton je ugajal tu prav posebno. — To ne gre... Mislimi moraš vendar tudi nase!

Ah, moj Bog, saj niti ne slušiš, kaj vse moram prestati! — je vzdiknila carica in mučno zardela. — Okoli in okoli ti zvičajni, lakomni ljudje, s svojimi večnimi ntrigami, ki jih ni mogoče pregledati; tako lažnjivi in podli so postali vsi! Ako koga poslušam, se zdi zvesto vdan človek, kasneje pa se izkaže, da hoče le naslov, red ali denar. In tam — zamahnila je k oknu, za katerim se je smejala jutranje solnce — ta neznaosna dama, ki le ruje in se bori za lastno moč, — ta propala žurnalistika, ki ji ni že nič več sveto, — hujskane rdečkarje in judov! In nad vsem ljubim, dobri izredni Niki! Angel, ne človek! A tako neodločen in slaboten! In kot poslednje, najstrašnejše, Aleksej. Ah, moj Bog! — Obupana se je grabila za glavo. — preko bolesti polnega obraza so ji tekale debele solze.

— Ne, ne, mama, tega pa ne smeš! Je dejal Grigorij odločno. — Bolezen daje Bog, ne človek, božja volja je. — A ne dejal si skrb: dokler sem jaz u, se ti ni treba nič bati, tvoj deček bo živel in bo zdrav. A tudi našega papana zgrabiva trdnjeje. Car mora biti strožji, kar je res, je res. Sicer mi pa pokaži fantka, to nado Rusije. — Naj pride samkaj. In punčke so zdrave.

Ah, Anka predraga, pojdi in odredi, naj pokličejo otroke sem, in tudi Nikaja obvesti.

Vyrubova je vstala, da bi izvršila ukaz, a med vrati je srečala carja, ki je prihajal v beli preprosti letni uniformi s svojim običajnim raztresenim smehljajem na ustnih. Bil je majhen in imel je čudovito lepe oči.

— Ali si prišel? — je vprašal Grigorija preprosto in ga poljubil trikrat. — No, veseli me, O- na je bila v takih skrbih med tvojo odsotnostjo.

— Da, saj sem jo tudi že okregal. — Jaz se vem, kaj je treba storiti, — je dejal Grigorij v svojem navadnem tonu. — Ozmerjal sem jo, a tudi zate, papa, imam pripravljeno marsikaj. — Kajti tudi zaradi tebe so se ljudje pri meni zelo pritožili.

Kaj pa sem zakrivil? — se je zasmejal car in prisedel. — Premalo strog si a predober do vseh to je, — je dejal Grigorij. — Ali si car ali nisi?

— Mislim, da sem, — je dejal Nikolaj smeje.

— No, pa tudi res bodi! — je rekel Grigorij trdo. — Ali je mar mogoče izhajati z našim narodom zdober? Naš narod je zanikarn, neroden, neumen — razume le strogost. — Mama, natoči mi kave!

— In porinih je pred carico svojo skodelo. — Naj pije kavo, jaz pa ga bom kregal!

— Le kregaj me, a kavo sem že pil.

Ah, Niki, pij vendar! — se je okrenila carica k možu in ga zaljubljeno pogledala. — Vsekar iz njegove skodelice! To ti bo dobro storilo. No, meni na ljubo. — Nekoliko?

— Pa dobro, ljubha. —

Tako, to je prav, — je dejal Grigorij mirneje. — Dober tek! Toda da si tem praznim gobezdačem v dumi vajeti preveč popusti, je resnica. Ti blebetajo take bedarije, da je nas kmete sram.

Kdo pa je gospod na Nuskem, ti ali oni? — Pošli vsi to sodrgo domov, in vladaj, kakor je vladal tvoj oče: nihče ne sme niti ziniti niti sopsti brez tvojega dovolje-

ALI BO PREPLAVALA ANGLEŠKI KANAL

To poletje bo skušala preplavati Angleški kanal 23-letna Lillian Cannon iz Baltimore. Mladenka je izvrstna plavalica. Na sliki jo vidite z njenimi mnogostevilnimi trofejami.

nja! Naš narod je norčav in srbo-rit. Kaj pa porečijo tam zunaj, ako bero, kako ti frfračer zafrkuje svoje ministre?

V malih požirkih je Nikolaj pil že shlageni čaj iz Grigorijeve skodelice in pazno poslušal. Toda Grigorijeve besede so — kakor vse besede — letele le preko površine njegove duše, ne da bi vplivale na njegovo popolno, globoko brezbriznost.

Tudi zdaj je poslušal ukore svojega prijatelja in je bil čisto zadovoljen z njim: res je, ta dama je bedarija — saj je Rusija tisoč let živelja brez nje, — in ju-

dom je seveda treba vajeti nekoliko napeti, in časopisi so postali že nesramno lažnjivi. Res, res je vse to... Toda koliko lepše bi bilo, zdajle odpeljati se po morju, ribariti, kuriti na obali, hoditi s puško po gozdovih!

— Čas je, da grem na delo, — je dejal car in vstal. — Ostani tu... obeduj z nami in če hočeš, če pozneje odpeljemo v Petrograd.

— Dobro, dobro... Le pojdi, — je odgovoril Grigorij, — a pazi, strožji bodi, ne pozabi, kar sem ti povedal! Saj so vsi sami telebani... Sicer bom zopet hud!... Smeje je car ostavil sobo.

Razmere na Bolgarskem.

Ko je v Sofiji še gospodovala vlada s Stambolijskim na čelu, se je pokazalo, da bi se razmere med Bolgarijo in Jugoslavijo mogoče vendarle izboljšati. V oni dobi je na vzhodni meji Južne Srbije postalo zelo nemirno; makedonstvujoči, ki jih je katastrofalni izid svetovne vojne silno zadel, takó da so nekaj časa mirovali popolnoma, so se pričeli zopet gibati. Ko so pričeli notranji prepripi v Jugoslaviji, ko se je na visoko pogonal val komunistične propagande ter pretel, da zruši nove narodne države, so elementi, ki so se zbirali okoli Todora Aleksandrova, dobili novih nad in novega poguma. Pričeli so zopet s svojo propagando med makedonskimi emigranti v Bolgariji, pričeli zopet organizirati komitaške čete in jeli z njimi prihajati preko državne meje.

Napadi makedonstvujočih so razmerje med Beogradom in Sofijo zastrupljali vedno bolj. Kolikor tudi se je trudila vlada Stambolijskega, da prepriča jugoslovanske vodilne kroge o svoji lojalnosti in spravljivosti, ni ji bilo mogoče verjeti in zaupati, dokler je trpela, da so makedonstvujoči prehajali z bolgarskega na južnosrbsko ozemlje, oboroženi največ z materijalom iz bolgarskih državnih skladišč.

Da odstrani vzrok nezaupanja in uradi definitivno srbo-bolgarsko razpoloženje v duhu sprave in sloge, se je Stambolijski vdal beogradskim zahtevam ter je sklenil na posebnih pogajanjih v Nišu z jugoslovanskimi zastopniki dogovor, kako naj zanaprej bolgarska in jugoslovanska vlada sodelujeta v preganjanju bugarskih komitašev in onemogočenju njihove nadaljne nelegalne akcije. Toda preden je niški sporazum sploh sklopil in veljavno, so makedonstvujoči, ki jim je pretel definitivni propad, skupno z oficirsko ligo in meščansko - socialistično opozicijo vrgli vlado Stambolijskega, njega samega in glavne vodje zemljoradniške stranke pa celo umorili. Niški sporazum je bil uničen.

Zakaj nova vlada Cankova, ki se je za svoj ugled imela zahvaliti Todoru Aleksandrovu in njegovim pomagačem, ni mislila na to, da bi izvedla niški dogovor

glede zatiranja komitaške akcije. Makedonstvujoči so imeli zopet popolnoma proste roke in četaški napadi na jugoslovansko ozemlje so pričeli iznova.

Vsakdo mora priznati, da je bila ta čas, odkar je bil na vladi Cankov s svojimi s krvjo toliko omadeževanimi zavezniki, potrpežljivost jugoslovanske vlade več kot velika. Kljub temu, da so bile dokazane najintimnejše zveze med četaši in uradnimi sofijskimi krogi, vendar jugoslovanska vlada v tem pogledu se ni ustavila s primernimi diplomatskimi zahtevami in izvedba niškega sporazuma ni bila nič več predmet diplomatskih razgovorov med obema državama.

Bombni atentat v Strumici je sprožil iznova kočljivo zadevo. O noti, ki jo misli vložiti jugoslovanska vlada v Sofiji ali jo je morda že vložila, se izve zelo malo, a se to je nesigurno, dasi gotovo v tem pogledu Ninčeva redkobesednost ni prav nič na mestu. Vsem v Jugoslaviji bi odleglo, ako bi se nesrečnim aferam z makedonstvujočimi napravil konec.

Vedno bolj prevladuje tudi med srbijskimi krogi želja, priti do zblizanja z Bolgari, pričeli so že prvi, dasi še rahli stiki med posamezniki in društvi v obeh državah; razmerje do Grčije sili do razjasnitve glede odnosov do Bolgarije. Toda teroristične akcije makedonstvujočih podero sproti, kar se posreči kljub vsem oviram ipak zgraditi med obema južnoslovanskima državama in narodoma. Zato bi bilo v interesu zblizanja nujno potrebno, da se odpravi jedro zla, kakor se je nameravalo z niškim sporazumom.

Italijani podpirojo Romunijo. Ministriški predsednik Avarescu, ki je znan po svojem italo-filstvu, je sporočil ministru svetu, da je dovolila italijanska vlada Romuniji iz golih simpatij kredit v znesku 200 milijonov lir. Posojilo, ki se bo porabilo za izboljšanje romunske valute, se mora vrniti v desetih do petnajstih letih. Obenem je italijanska vlada sporočila, da se bo potrudila, da dobi Romunija pri italijanskih bankah večje posojilo. Tako skrbijo Italijani, da imajo na Balkanu vedno večjo zaslombo.

ČEGAV JE SEVERNI TEČAJ?

Vobče se misli, da dežele okrog severnega tečaja nimajo gospodarstva in da je vsakomur prosto, tamonjše naravne zaklade izkoriščati. Vendar temu ni tako. Najbolje se to vidi na južnem polarnem ozemlju. Tu si je Anglija s svojo znano brezobzirnostjo, zasigurala pridobivanje surovin za izdelovanje kitovega olja in mesa. Samo prvo ji je doneslo že v letih 1909 — 1918 11 milijonov funtov šterlingov. Braz hrupa je anektirala Anglija leta 1908 subantarktična otočja Južni Georgij, Juž. Orkneyske otoke, Sandwich in Grahamland ter upravo teh otokov podredila guberniji Falklandskih otokov. Med vojno in sicer leta 1917 pa je raztegnila to novo britansko ozemlje tja do južnega tečaja in sedaj ima edino novozelandski governor pravico, izdajati dovoljenje za lov na kite in tulnje, pri čemer so prizadete v prvi vrsti norveške ladje.

Povsem druge razmere najdemo na severnem polarnem ozemlju, kjer se pečajo z lovom na kite in tulnje lovi vsega sveta. — Aneksija posameznih delov arktičnega oceana torej ni mogoča. To velja tudi za severni tečaj. S tem večjo vneto pa preže države, ki mejijo na polarno ozemlje, na vsak otoček, ki se ga odkrije v severnem polarnem morju. To pa zato, ker nudijo v nasprotju z antarktično tudi najbolj severno ležeči kraji možnost za človeške življenja. Da je ta možnost poleti podana, je brez dvoma, toda tudi pozimi ne pade temperatura nikdar tako nizko, kakor v nekaterih bolj južno ležečih obljundenih pokrajinah, naprimer v Jakutsku. Razloček med severnim in južnim tečajem leži tudi v tem, da so na južnem tečaju gospodarski interesi vezani samo na živalstvo v morju. V Arktiki pa gre predvsem za to, da se dobe opirališča za zračni promet. Najneznatnejši otok pridobi s tem na važnosti, četudi leži v najbolj oddaljenem in nedostopnem delu morja. Tako si moremo tudi razlagati, da je Rusija na nekaterih otokih, ki leže sicer v težko dostopnem Barentsovem morju, toda na najkrajši zračni prometni črti med Londonom in vzhodno Azijo, uvedla lastno upravo; radi tega je tudi Amerika morala vrniti sovjetom otok Wrangel. Tudi spor med Ameriko in Kanado za hipotetične Harrisove dežele se mora presojati le z vidika zračnega prometa.

ODPRAVA POTNIH LISTOV

Dne 12. maja se je otvorila v Ženevi splošna mednarodna konferenca za odpravo potnih listov, odnosno za uvedbo potovalnih o-lajšav. Konferenca se udeležijo vse države, ki so se že pred šestimi leti udeležile velike prometne in transvinske konference v Parizu, kjer so se sestale na predlog po sebnega sveta Zveze narodov.

Podkomisija za odpravo potnih listov je izdelala za današnjo konferenco začasni program, katerega svrha je polagoma docela odpravi potne liste v osebnem prometu. Dokler pa ni mogoče doseči te svrhe, je treba gledati, da se vsaj dosežejo kolikor mogoče ugodne olajšave za potovanje iz države v državo.

V prvi vrsti se bodo delegatje evropskih držav posvetovali o odpravi prehodnega vizuma, ki je res docela neumestem. Konferenca se bo dalje bavila tudi z vprašanjem potnih listov emigrantov in z vprašanjem obmejne kontrole, ki se naj v prihodnje kolikor mogoče poenostavi. Kolikor je razvidno iz instrukcij, ki so jih posamezne vlade dale svojim delegatom na pot v Ženevo, se bodo zastopniki velikih evropskih držav zavzemali za čim večje prometne olajšave. Z Jugoslovani, ki so v takih novotarijah zelo konzervativni in odporni, bo seveda velik križ. A preostaja tolažba, da se bodo manjše države tudi v glavnih sklepih konference morale pokoriti temu, kar poteka-jejo veleli.

KRVAVE DEMONSTRACIJE

Te dni so se spominjali Francozi svoje narodne junakinje Jeanne d'Arc (device Orleanske). Praznovanje tega narodnega praznika je bilo v Parizu zelo burno. Povod so dale demonstracije rojalstov in patrijotične mladine. Notranje ministristvo je sicer demonstracije strogo prepovedalo, vendar je pa prišlo do spopadov. Oblasti so dovolile, da smejo delegati položiti vence na spomenike narodne svetnice na trgu sv. Avguština in na vogalu ulice Rivoli. Dopolodne so položili na spomenik vence zastopniki prezidenta republike, vojnega in notranjega ministra ter delegati pojedinih ministrstev in drugih javnih korporacij. Oficijalna proslava, ki jo je zaključila vojaška parada je potekala mirno.

Takoj nato so se začeli zbirati pred spomenikom Jeanne d'Arc zastopniki katoliških in patrijotičnih društev. Po službi boži so se razvile množice demonstrantov v impozantem sprevodu, ki je krenil klub policijskih prepovedi po pariskih ulicah. Policija je ponovno pozvala demonstrante, naj se razidejo, toda vsi opomini so bili zaman. Rojalistična mladina se je postavila policiji po robu. Do prvega večjega spopada je prišlo na trgu sv. Avguština, kjer je policija pozvala demonstrante, naj praprot odstranijo, na kar je odgovoril neki duhovnik, da ima on glavno besedo. Policija je dotičnega duhovnika aretirala, demonstrante pa razgnala.

Do resnejšega spopada je prišlo ob 11. dopoldne v tuilerijskem parku, kjer se je pomikal spreved demonstrantov — pristašev rojalističnega pokreta "Action Française" proti spomeniku Jeanne d'Arc v ulici Rivoli. Demonstrante sta vodila Leon Daudet in Charles Maurace. Z druge strani se je pomikala proti spomeniku povorka patrijotične mladine, ki je neprestano vzklikala. Policija je skušala obe povorki ustaviti, kar se ji pa ni posočilo. Pred spomenikom so se demonstranti spoprijeli. Ranjenih je bilo 30 stražnikov, med njimi več težko, 100 demonstrantov so morali prepeljati v bolnico. Policija je aretirala 68 oseb, 20 jih je ostalo v preiskovalnem zaporu.

Znanstvena ekspedicija v Afriko. Zadnjega aprila se je iz Berlina napotila v Afriko znanstvena ekspedicija znanega raziskovalca Afrike Frobeniusa. Ekspedicija je preračunana na več let in zasleduje znanstvene in lovške cilje. Šest avtomobilov potuje najprej iz Nemčije v Avstrijo, potem pa skozi balkanske države v Carigrad, Malo Azijo, Egipt in končno v notranjost Afrike.

Glasovanje za zaupnico. BRUSELJ, Belgija, 1. junija. Belgijski senat je danes izrekel zaupnico novemu kabinetu, kateremu načeljuje ministrski predsednik Jaspars. Poglaviten namen novega kabineta je zvišati vrednost franka.

INTERNACIONALNA OD MINISTROV ZA TRG. IN OBRT KONCES. KROJŠKA AKADEMIJA, LJUBLJANA. IŠČE v svrhu ustanovitve filiale v Ameriki družabnika, ki je krojaškega poklica lahko tudi pomočnik ali mojster in posreduje mali kapital, ter zna slovensko in Amerikansko. Krojna Akademija nudi družabniku vse ugodnosti se izvežati v tej stroki kot učitelj in bi omenjeni zastopal mesto ravnanja v Ameriki. Ponudba z navodbo kapitala na Direkcijo Ljubljana. Stari trg 19, Jugoslavija.

Za bolezn in bolečine

PAIN-EXPELLER
Tvorilna znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Prijatelj v Potrebi

P o z o r čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Važno za potnike nedržavljanse.

Do sedaj so potniki-nedržavljan lahko delali prošnjo za enoletno dovoljenje (Re-enter Permit) in je bilo dovoljenje poslano iz Washingtona na naslov prošilca po pošti ali celo v stari kraj na označen naslov. Oblasti pa so sedaj odredile, da po 1. juniju 1926 dovoljenja ne bodo več poslana prošilca na dom, niti ne v stari kraj, ampak v ono pristanišče, kjer se bo prošilec vkrcal na parnik, to je v New York. Vsak prošilec bo moral iti osebno po dovoljenje na Barge Office. Iz tega je torej razvidno, da bo moral vsak potnik-nedržavljan dobiti dovoljenje predno odpotuje. Ostala pa je v veljavi določba, da se vsak potnik-nedržavljan lahko vrne tekom šestih mesecev z istim potnim listom, s katerim potuje tja, ne da bi bil štet v kvoto, brez vsakega dovoljenja ali permit-a.

Za vsa druga pojasnila pišite na: —

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

ZASTAVE

SVILENE AMERIŠKE, SLOVENSKE IN HRVAŠKE
REGALIJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, UNIFORME ITD

Sigurno 25% ceneje kot drugod.
VICTOR NAVINŠEK,
331 GREEVE ST., CONEMAUGH, PA.

PRVO SKUPNO POTOVANJE V ITALIJO in JUGOSLAVIJO preko TRSTA

s parnikom MARTHA WASHINGTON

dne 22. JUNIJA, 1926.

Potnike bo spremljal naš uradnik skozi do Ljubljane, paril na priljago in gledal, da bodo potniki brezskrbno in zadovoljno potovali.

Na razpolago imamo kabine v III. razredu z 2, 4 in 6 posteljami v posebnem oddelku. Vse kabine imajo tekočo vodo. Cena za III. razred do Trsta je \$95.— In vojni davek \$5.—; Železnica do Ljubljane \$1.06. Cena za II. razred samo \$120.— In \$5.— vojni davek. Vojni list III. razreda za tja in nazaj stane le \$162.—, za II. razred \$214.— ter vojni davek. Nedržavljan plačajo tudi head tax nazajgrede.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE

s parnikom Presidente Wilson

dne 6. JULIJA, 1926.

Kdor je namenjen potovali, naj se čimprej prihlasi ter piše za pojasnila na:

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

31

(Nadaljevanje.)

Ni mogla več zakričati. Odprla je usta in v njenih očeh se je pojavil izraz neizmerne strahu in zadnje, kar je videla, je bil spaten obraz blaznega tika nad njo, nakar se je onesvestila.

Strežnik pa je mirno spal naprej. — — —

Dr. Šrat je naenkrat skočil pokonci, ne da bi sam vedel za kaj in zdelo se mu je, da ga je moral mučiti strašen sen. Globoko je vzdihnil ter odšel v tiho sobo bolnika.

Pred posteljo Lorenca je ležala nekaj belega, sključenega in tik nad tem je zapazil majhno glavo bolnika, premikajočega se sem-tja.

Kaj je bilo to?

V trenutku je bil poleg postelje ter videl z grozo postavljeno žensko, ki je vrat je blazni še vedno oprjemal. — Hripavo je zakričal in strežnik se je prebudil ter skočil pokonci.

Po minuti, ki se mu je zdela cela večnost, sta strežnik in zdravnik opustila Vero s silo iz rok njenega morileca. Težka kot svinca, nepremična kot mrtva je počivala Vera v rokah zdravnika. Ponesel jo je v svojo sobo ter jo položil na isti divan, katerega je ravno zapustil, dočim je tresoči se strežnik prižgal svetilko. Vera je bila modrikasta v obraz, roke in noge so bile hladne, a ni več dihal in izgledala je kot mrtva.

Dr. Šratu se je zdelo kot da se mu je razpočilo srce na dvoje. Poleg njega je stal strežnik, tresoč se po celim životu.

— Za božjo voljo, gospod doktor, ne vzemite mi kruha... Dolga noč... Bil sem tako truden, — je mrmral poleg njega.

Dr. Šrat se je ozrl vanj in nekaj strašno divjega je žarelo v njegovih očeh.

— Če je mrtva... je siknil, komaj razumljivo in pri tem je stisnil pesti.

Strežnik si ni upal nobene besede več.

V tihini noči sta skušala Vero zopet obuditi v življenje, potem ko sta zaklenila vrata bolniške sobe.

V sosednji sobi sta čula bili uro, najprvo pol in potem celo. Dr. Šrat je izgubil ves smisel za čas in prostor. Vse njegove misli so se koncentrirale le v eno misel, vrniti Vero življenje.

Obema je teknel pot od obraza, globoko sta dihala in groza, ki se ju je polastila, se je izražala na njih spatenih obrazih. Prvi se je boril za svojo eksistenco, drugi pa za najdražje, kar je imel na svetu.

Konečno so dr. Šratu za trenutek omahnile roke. Njegova umetnost je bila pri kraju. Lotil se ga je obup, tako močan in globok, da mu ni mogel več dati duška.

Kot izpremenjen v kamen se je naslanjal na mizo, neobčutljiv za vse, kar ga je obdajalo.

Zdelo se mu je kot da se je cela zemlja sesula nad njim.

— Gospod doktor. — Slisal je za pritajen, upoln vzklik kot iz daljave in z vso silo je moral zbrati svoje čute.

Strežnik je stal pred njim, ga prijel za rokov ter rekel hripavo: — Mislim, da zopet diha.

Dr. Šratu se je zdelo, da sliši zvenketanje, tako silno je ta noč pretrpela tega močnega moža. Iztegnil je roki predse, kot slepec, ki vidi naenkrat luč, a nato je planil proti divanu, omahnil na kolena ter pritisnil svoje uho na srce Vere.

Utripalo je, — počasi in slabo, a vendar razločno.

Naslonil je glavo na divan ter ukazal s kretjo roke strežniku, naj gre k bolniku, ki je zopet pričel divjati in kričati. — Moral je biti sam, le za trenutek sam. Prehod od najljubljega obupa k največjemu veselju je bil prehit.

In ko se je sklanjal nad njo ter radostno opazoval mirno dihanje, so mu zirknile v brado prve solze, katere je potočil kot mož.

Ob tej priliki je ni poljubil. Šrat, ki ga je obvladovala takrat, se je umaknila globoko, neizredni, skoro sveti nežnosti. Vrnil ji je življenje, jo zopet zavojeval, a v njem se ni pojavilo nikako sebično čustvo in zahvalil se je le Bogu, da je bil zmogel storiti to.

Počasi se je opomogla Vera. Dvignila je glavo, se vzravnala ter se ozrla naokrog s presenečenimi pogledi.

Dr. Šrat je stal pred njo, a si ni drznil govoriti. Blagor ji, če se ji ne bo dogodek zadnje ure takoj vrnil v spomin.

Ozrla se je vanj, odprla usta k vprašanju, a naenkrat se je spomnila, zakrčala ter si pokrila obraz z obema rokama.

V prvem trenutku jo je hotel ozmerjati radi njene neprevidezosti. Ko pa jo je videl sedeti tam tresoče se od strahu in groze, so mu prešle vse take misli.

— Milostljiva gospe, — je rekel mirno, — pomirite se. Nobene nevarnosti ni več.

Spustila je roki ter se ozrla vanj, vsa zasoljena. Tega pogleda ni nikdar pozabil.

— Zakaj me sovražiš? — je vprašala konečno, komaj razumljivo.

— Povsem naravno sovražiš zlo dobro, — je hotel reči, a take besede so se mu zdeli v tem trenutku slabo izbrane in mesto vsakega odgovora je vzel njeni roki ter ju poljubil, enkrat, dvakrat, kot se poljubi nekaj svetega.

Ona je razumela obzirno sočutje, nemo taložbo, ki je ticala v tem in v tem trenutku ji je to neizmerno dobro delo. Imela je občutek kot da ji stoji najbližje na celim svetu in pred njim se ni zadrževala, temveč pustila prosti tek svojim solzam. Nato pa je pričela tožiti:

— Strašna leta ob njegovi strani imam za seboj in nikdar nisem zamudila ničesar, kar sem smatrala za svojo dolžnost — in to naj bi bil konec! Dokto, na tak način nočem umreti!

Vrgla se je nazaj na divan ter pričela iznova ihteti. Njen občajni mir se je umaknil globokemu razburjenju, katerega ni mogla obvladati.

Konečno, po preteku precej časa, je dvignila pogled ter si obrišala solze. Bila je sama, kajti zdravnik jo je na tistem zapustil, da obišče svojega pravega bolnika. Njej ni mogel v tem trenutku še nadalje koristiti in pogled njo go je delal slabim.

— Mislim, da se bliža konec, gospod doktor, — je rekel strežnik, ko je pokazal na bolnika, zvijajočega se v krčih. Nudil je strašen pogled an pretreslo jo celo dr. Šratu, ki je videl že dosti človeškega trpljenja.

Obtupal mu je žilo, ki je slabo in neredno utripala, dočim je bilo čelo pokrito z mrazim znojem. Ozrl se je v močne, podkravale in napol zlomljene oči bolnika ter obrisal pene z njegovih ust. Medtem pa je kričal bolnik tako, da je bilo čuti kričanje ven na cesto.

Ko se je vzravnal, je čutil, da ga je nekdo prijel za roko. Zrl je v preplašeno ženo Vere.

Stala je, še vedno slaba v nogah in komaj se je zavedala svo-

PREDSEDNIK COOLIDGE IN SKAVTKE

Ameriške skavtke so izdale te dni posebno izdajo svojega glasila "Everygirl's" ter jo posvetile predsedniku Coolidge-u. Predsednik je posvetilo hvaležno sprejel ter se dal na vrtu Bele hiše slikati iz odploskami.

jih čulov vspricho tega strašnega pogleda. Hitro jo je prijel za roko ter jo odvedel od bolnika.

— To ni nikak pogled za vas! Pojdite v svojo sobo ter ležite, — je rekel hitro in skoro osorno.

Vera pa ga je prišla za ramo.

(Dalje prihodnjič.)

MAKSIM GORKI:

Jemeljan Piljaj.

(Nadaljevanje.)

"Torej tabaka hočeta?"

"Že dolgo nisva kadila," sem rekel jaz in vsled nenavadnega sprejema zmešan, se nisem mogel odločiti za direkten odgovor.

"Zakaj pa ne — mar bi bili kadili?"

"Poslušaj me, ti vražji kmet! Molči! Če hočeš, daj, a zabavljati ti ni treba! Ti pokveka! Ali si izgubil svojo vest na stepi? Priscil ti bom takšno, da se ne boš več ganil!" je tulil Jemeljan temno zroč.

Kmeta sta se prestrašena dvignila, zagrabila svoje dolge palice in se postavila tesno pred naju.

"Oho, bratee! Ali se tako prosi? No, le pridita bliže!"

Vražjima kmetoma se je ljubilo tepeža, o tem nisem niti najmanjše dvomil. Sodeč pa stisnjenih pesteh in v divjem ognju žarečih očeh, je bil tudi Jemeljan pri volji. Imel nisem niti moči, niti veselja, udeležiti se boja in Nikita je mrmral: "Imejta se dobro!" Jaz sem se zasmel.

"Stojte, bratje! Moj tovariš je preveč razburjen! To vendar ni nikaka nesreča! In vidva, dajta nama malo tobaka, če vam ni žal, in potem gremo svojo pot!"

Miha je pogledal Nikito, Nikita je zrl na Miho, in oba sta začela mrmrati.

"Ko bi bil to poprej povedal!"

Nato je segel Miha v žep, privlekel obširno možnjo in mu jo ponudil.

Nikita je tudi segel v žep in mi dal velik hleb kruha in kos mase, ki je bilo močno potreseno s soljo. Vzel sem oboje. Miha se je smejal in mi pridelal še tabaka.

Jemeljan se je spustil na zemljo in siknil precej glasno: "Nesramna lopova!"

Kmeta sta šla počasnih korakov proti stepi in ozirala sta se vsak trenutek za nama. Miha sva se vsleda, zmenila se nisva več za ona dva in pričela sva jesti okusni beli kruh z maslom. Jemeljan je glasno emokal in se izogibal mojim pogledom.

Nastala je noč. Tam daleč izza morja je vstajal somrak in preprečen valovje z lahno, modrikasto tahnico. Daleč, daleč se je zdelo, kot da se dviga iz morskih globlin rumeno-vijoličasta skupina oblakov, zlato obrobljena in leteča proti stepi, vedno bolj gosteča večerni mrak. Tam pa, daleč na robu stepe, je stala orjaška skratno-rudeča pahljača iz žarkov zahajajočega solnca, troseča na zemljo in nebo svoje mehke in nežne brve. Valovi so pljuskali ob obrežje, in morje, tu rožnato, tam temnočrno, je bilo baje lep in mogočno.

"Sedaj kadiva! Kmeta vzemi vrage!" Jemeljan je bil sedaj najbrž iz kmetoma gotov in zavzdihnil je pomirjen: "Ali greva dalje, ali prenočiva tukaj?"

Meni se ni ljubilo dalje.

"Prenočiva tukaj," sem odlo-

čil.

"Torej ostaniva tu!" — in vlegel se je ter zrl proti nebu.

Molčala sva. Jemeljan je kadil in zdaj pa zdaj izpljunil; jaz sem zrl naokrog in užival molče ta krasni večer. V zvonki monotoniji so udarjali valovi ob obrežje.

"Reči, kar hočeš, veselo je vendar, če moreš premožnega človeka potipati po glavi! Posebno, če se spretno lotiš dela!" je dejal naenkrat Jemeljan.

"Nehaj s svojim blebetanjem!" sem vskliknil ježno.

"Blebetanje? Kaj je treba pri tem blebetati? Verjemi mi, to bom še storil! Sedemindeset let sem star in dvajset let že premišlujem o tej stvari! Kakšno življenje pa imam? Pasje življenje! Nimam niti strehe niti postelje, niti živeža — to je, kot imajo psi. — Ali sem sploh človek? Ne, brate, nisem, godi se mi slabše kot črvi ali katerikoli drugi živali! Kdo mora čitati v moji duši? Nikdo! Vem, so ljudje, katerim se dobro godi — zakaj bi se pa meni ne smelo? Kaj? Vrag vas vzemi, vi lopovi!"

Naenkrat se je obrnil proti meni in dejal je urno: "Veš, nekoč bi bil škofaj... a prišlo ni do tega... jaz norec, polastilo se me je usmiljenje... Hočeš, da ti pripovedujem?"

Bil sem takoj pripravljen.

Jemeljan je kadil in pričel: — "Bratee, to se je zgodilo v Poltavi, približno pred osmimi leti. Bil sem pomočnik pri nekem trgovcu, ki je trzil z lesom. Eno leto je šlo prav dobro, potem pa sem začel naenkrat piti, in nekega dne sem zapravil približno šestdeset rubljev, ki so bili last mojega gospodarja. Poklekali so me pred sodnijo in me zaprli za tri mesece v ječo in tako dalje... kakor se spodobi. Ko sem svoj del odsejal, sem prišel na prosto. Kam sedaj? V mestu so me poznali; da bi kam drugam, za to nisem imel niti denarja, niti obleke. Šel sem torej k nekemu znanemu temnemu poštnjaku, ki je imel gostilno in se pečal s tatvinami tako, da je bil pokrovitelj različnih ljudi in njih početij. Ta mož je bil jako usmiljen, čudovito pošten in bistre glave. Velik pismonuk je bil, čital je silno mnogo in imel je bogate življenske izkušnje. Prišel sem torej k njemu in rekel: 'Ljubi Petrov', pravim, 'pomagaj mi!' — 'Zakaj ne,' je dejal on, 'to lahko storim! Človek mora svojemu bližnjemu, če je istega kova kot on sam, pomagati! Stani tukaj, jej in pij, pa pobrigaj se!' Pameten človek, ta-le Petrov! Jaz sem ga zelo spoštoval in on me je ljubil. Včasih je čez dan posedel za mizo in čital iz neke knjige o siciljanskih brigantih... vse njegove knjige so razpravljale o brigantih, poslušal in poslušal... to so bili fantje! Ti so izvršili krasne čine in — so bili vendar vedno s triumfom v pekel! Ti so imeli vendar sigurno glavo in roke na pravih

mestu — ali — naposled — ali nisi videl — pride sodnija — in vsega je konec — ! Vse je izgubljeno!

Stanoval sem torej pri tem Petrovu eden ali dva meseca, čital je in mi pripovedoval marsikaj. In tedaj sem zapazil: večkrat prihajajo gotove črne postave in prinajajo prav svetle stvari: ure, zapestnice in podobnega več, a opazil sem tudi, da ta posel ni vreden niti vinarja. Ta je nekaj ukradel. Petrov mu odkupi stvar za polovično ceno — plačal je vedno pošteno — in potem se je takoj pričel! Pijača, vpitje, škandal — in slednjič je vsega konec! Slaba kupčija, bratee! Potem pride drug za drugim pred sodnijo...

"In zakaj? Ker je dotični osumljen tatvine in uloma in ker je bilo ukradenih sto rubljev! Sto rubljev! Ali je človeško življenje vredno samo sto rubljev? Bebeli... Rekel sem torej Petrovu: Vse to nima nobenega smisla in se ne izplača! — 'Hm, kako naj rečem!' meni on. 'Sicer pa', pravi, 'kdo se ne zadovolji z malim, tudi velikega ni vreden, na drugi strani pa kažejo takšne kupčije, da ljudje nimajo nobenega spoštovanja do sebe — in to je glavna stvar. Ali se bo človek, ki si je svest svoje veljave, ponizal s tem, da bo nekam ulomil in izmaknil dvajset kopejk? Na noben način! Ali se bom spustil jaz, ki sem evropsko izobražen človek, prodati za sto rubljev? In pričel mi je z vzgledi dokazovati, kako mora pameten človek ravnati. Dolgo sva se razgovarjala o tem. Nato sem mu rekel: 'Že dolgo nameravam na ta način poskusiti svojo srečo, in ker ste vi izkušen mož, mi boste svetovali, kako naj pričnem!' — 'Hm', pravi on, 'to se lahko zgodi — toda ali se nečeš raje lotiti sam kakšnega posla — brez tuje pomoči? Na primer tega-le: Trgovce Obojmov', pravi, 'se vozi od svojih lesnih skladišč vedno sam domov, kakor več, ima vedno denar pri sebi, zvečer pa nosi tudi izkupiček svoje lesne kupčije s seboj. Skupiček celega tedna, in vsak dan izkupijo približno tristo rubljev in tudi več. Kaj praviš k temu?' Pomislil sem.

Obojmov je bil tisti trgovec, pri katerem sem bil za pomočnika. To bi bil torej dvakrat dober posel: prvič se masujem nad njegovim obnašanjem napram meni in poleg tega ujamem lahko mastno pečenko. 'Gotovo', je odgovoril Petrov.

Jemeljan je molčal in si pričel počasi sukati svalčico. Večerna zarja je že skoraj ugasnila in samo tenak, rdečkast pramen, ki je po staljal vedno bledejši, je še zlatil rob oblaka, ki se je leno in mirno ustavil na nebu. Na stepi je bilo mirno in žalostno, in neprestano šumljanje morskih valov je s svojo enakomerno melodijo še bolj povzdigovalo to tišino. Od vseh strani so se dvigale nenavadne dolge sence in plavale nemo preko gole, od dneve vročine utrjene in sedaj speče stepe. Nad morjem pa so začele zvezdice druga za drugo, tako jasno in čisto, kot bi bile šele večeraj ustvarjene za okras temu baršunastemu južnemu nebu.

(Konec prihodnjič.)

NAPRODAJ POSESTVO

Velike Lašče pri Ribnici, lepa eno nadstropna hiša in priprava za obit. Podrobnosti se poizve pri:

Frank Pic, 1046 East 60 St., Cleveland, Ohio, ali se pa tudi zamenja za tukajšnje posestvo.

(4x 28,29&1,2)

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštno vred.

s naročilom poljito znamko ali money order na:

"Glas Naroda"

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

4. Junija: Republic, Cherbourg, Bremen.
5. Junija: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Zealand, Cherbourg, Antwerp.
6. Junija: Muenchen, Cherbourg, Bremen.
7. Junija: Mauretania, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen.
8. Junija: Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Columbus, Cherbourg, Bremen.
9. Junija: Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Lapland, Cherbourg, Antwerp.
10. Junija: Reliance, Cherbourg, Hamburg.
11. Junija: Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
12. Junija: Westphalia, Hamburg.
13. Junija: Olympic, Cherbourg; Fennland, Cherbourg, Antwerp; Sierra Ventana, Cherbourg, Bremen.
14. Junija: Martha Washington, TRST. SKUPNI IZLET.
15. Junija: Majestic, Cherbourg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.
16. Junija: France, Havre; Belgenland, Cherbourg, Antwerp.
17. Junija: Resolute, Cherbourg, Hamburg; Thuringia, Hamburg; Bremen, Cherbourg, Bremen.
18. Junija: Mauretania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

1. Julija: Homeric, Cherbourg; Luetzow, Bremen; Berlin, Cherbourg, Bremen.
2. Julija: Pacific, Havre; Leviathan, Cherbourg; Zealand, Cherbourg, Antwerp.
3. Julija: PRESIDENTE WILSON, TRST. — SKUPNI IZLET.; Columbus, Cherbourg, Bremen.
4. Julija: Aquitania, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg, Bremen.
5. Julija: Majestic, Cherbourg; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.
6. Julija: Cleveland, Cherbourg, Hamburg; York, Bremen.
7. Julija: Reliance, Cherbourg, Hamburg.
8. Julija: Berengaria, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
9. Julija: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Fennland, Cherbourg, Antwerp.
10. Julija: Mauretania, Cherbourg.
11. Julija: Hamburg, Cherbourg, Hamburg.
12. Julija: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg; Belgenland, Cherbourg, Antwerp; Muenchen, Cherbourg, Bremen.
13. Julija: Resolute, Cherbourg, Hamburg.
14. Julija: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
15. Julija: Westphalia, Hamburg.
16. Julija: Zealand, Cherbourg, Antwerp; Bremen, Bremen.

NAZNANILO.

Vsem našim naročnikom v Chicago, Ill., naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš tamošnji večletni zastopnik

Mr. JOSEPH BLISH, katerega toplo priporočamo in prosimo rojake, da mu gredo na roko, ter pri njem obnove naročnino.

Upravišтво.

V JUGOSLAVIJO

TUKAJ SO DOBRE NOVICE

Novo ZNIZANE cene za tja in nazaj v tretjem razredu do Zagreba od \$198. do \$210.

V Beograd in nazaj — \$198.50 do \$210.50

Veliki parniki za vas, — vključno Majestic "največji parnik na svetu", Olympic, Homeric, Belgenland, Lapland, Pennland (pre Pittsburgh), Zealand, Arabic, itd.

Vi lahko obiščete domovino ter se vrnete v Združene države z ameriškim vladnim dovoljenjem. Vprašajte pooblaščenega agenta ali

WHITE STAR LINE RED STAR LINE

1. BROADWAY NEW YORK

NAZNANILO.

Rojakom v državi Illinois naznanjamo, da bo v kratkem obiskal naš zastopnik

Mr. J. HABIAN

med drugim tudi sledeče naselbine: Joliet, La Salle in Oglesby, ter prosimo, da naročniki, katerim je pošla naročnina, isto pri njemu obnove, kakor tudi oddajo razna naročila za knjige, katere imamo v zalogi.

Upravišтво.

POZOR ROJAKI!

Prosti ponk glede državljanstva in priseljavanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Lejige za Ameriško Državljanstvo.

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda".

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnili, ki Vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvorstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postavke, ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nezdravljeni dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozaderna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosluci in stari kraj glasom najnovejše uredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojece iz starega kraja, naj nam prve piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT ST., NEW YORK

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.